

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Διονύσιος Σολωμός

«Ο Κρητικός»

2[19.]

Πιστέψετε π' ὄ,τι θά πῶ εἶν' ἀκριβή ἀλήθεια,
Μά τές πολλές λαβωματιές πού μόφαγαν τά στήθια,
Μά τούς συντρόφους πὸ πεσαν στήν Κρήτη πολεμώντας,
Μά τήν ψυχή πού μ' ἔκαψε τόν κόσμο ἀπαρατώντας.
5 (Λάλησε, Σάλπιγγα! κι ἐγὼ τό σάβανο τινάζω,
Καί σχίζω δρόμο καί τς ἀχνούς ἀναστημένους κράζω:
«Μήν εἶδετε τήν ὀμορφιά πού τήν Κοιλιάδα ἀγιάζει;
Πέστε, νά ἰδεῖτε τό καλό ἐσεῖς κι ὄ,τι σᾶς μοιάζει.
Καπνός δέ μένει ἀπό τή γῆ· νιός οὐρανός ἐγίνη·
10 Σάν πρῶτα ἐγὼ τήν ἀγαπῶ καί θά κριθῶ μ' αὐτήνη.
-Ψηλά τήν εἶδαμε πρῶί τῆς τρέμαν τά λουλουδία
Στή θύρα τῆς Παράδεισου πού ἐβγήκε μέ τραγουδία·
Ἐψαλλε τήν Ἀνάσταση χαροποιά ἢ φωνή της,
Κι ἔδειχνεν ἀνυπομονιά γιά νά 'μπει στό κορμί της·
15 Ὁ οὐρανός ὀλόκληρος ἀγρίκαε σαστισμένος,
Τό κάψιμο ἀργοπόρουνε ὁ κόσμος ὁ ἀναμμένος·
Καί τώρα ὀμπρός τήν εἶδαμε· ὀγλήγορα σαλεύει·
"Ὅμως κοιτάζει ἐδῶ κι ἐκεῖ καί κάποιονε γυρεύει").

3[20.]

Ακόμη ἐβάστωνε ἡ βροντή.....

Κι ἡ θάλασσα, πού σκίρτησε σάν τό χοχλό πού βράζει,

Ἦσυχασε καί ἔγινε ὄλο ἡσυχία καί πάστρα,

Σάν περιβόλι εὐώδησε κι ἐδέχτηκε ὄλα τ' ἄστρα·

5 Κάτι κρυφό μυστήριο ἐστένεψε τή φύση

Κάθε ὁμορφία νά στολιστεῖ καί τό θυμό ν' ἀφήσει.

Δέν εἶν' πνοή στόν οὐρανό, στή θάλασσα, φυσώντας

Οὔτε ὅσο κάνει στόν ἀγθό ἡ μέλισσα περνώντας,

Ἵμως κοντά στήν κορρασιά, πού μ' ἔσφιξε κι ἐχάση,

10 Ἐσειότουν τ' ὄλοστρόγγυλο καί λαγαρό φεγγάρι

Καί ξετυλίζει ὀγλήγορα κάτι πού ἐκεῖθε βγαίνει,

Κι ὀμπρός μου ἰδοῦ πού βρέθηκε μία φεγγαροντυμένη.

Ἐτρεμε τό δροσάτο φῶς στή θεϊκιά θωριά της,

Στά μάτια της τά ὀλόμαυρα καί στά χρυσά μαλλιά της.

5[22.]

45 Δέν εἶναι λόγια· ἦχος λεπτός.....

Δέν ἤθελε τόν ξαναπεῖ ὁ ἀντίλαλος κοντά του.

Ἄν εἶν' δέν ἤξερα κοντά, ἄν ἔρχονται ἀπό πέρα·

Σάν τοῦ Μαῖου τές εὐωδιές γιομίζαν τόν ἀέρα,

Γλυκύτατοι, ἀνεκδιηγητοί.....

50 Μόλις εἶν' ἔτσι δυνατός ὁ Ἔρωτας καί ὁ Χάρος.

Μ' ἄδραχνεν ὄλη τήν ψυχή, καί νά 'μπει δέν ἡμπόρει

Ὁ οὐρανός, κι ἡ θάλασσα, κι ἡ ἀκρογιαλιά, κι ἡ κόρη·

Μέ ἄδραχνε, καί μ' ἔκανε συχνά ν' ἀναζητήσω

Τή σάρκα μου νά χωριστῶ γιά νά τόν ἀκλουθήσω.

55 Ἐπαψε τέλος κι ἄδειασεν ἡ φύσις κι ἡ ψυχή μου,

Πού ἐστέναξε κι ἐγίόμισεν εὐθύς ὀχ τήν καλή μου·

Καί τέλος φθάνω στό γιαλό τήν άρραβωνιασμένη,
Τήν άπιθώνω μέ χαρά, κι ήτανε πεθαμένη.

Β. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια βασικά θέματα των εκπροσώπων της Επτανησιακής Σχολής αναγνωρίζετε στον «Κρητικό» του Δ. Σολωμού; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με βάση τα αποσπάσματα που σας δόθηκαν παραθέτοντας ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα για το καθένα.

Μονάδες 15

2. Να εντοπίσετε τα χρονικά επίπεδα αφήγησης που διακρίνετε στα αποσπάσματα του ποιήματος τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

Μονάδες 20

3. Σύμφωνα με τον Ερατοσθένη Καψωμένο «ο θάνατος της κόρης, σε συνάρτηση με τα κίνητρα και το περιεχόμενο της προσπάθειας του Κρητικού (σωτηρία της αγαπημένης), αποκαλύπτει τον αφηγηματικό ειγμό που συνδέει και ενοποιεί τις τρεις φάσεις της δοκιμασίας του ήρωα στη θάλασσα». Να σχολιάσετε την άποψη αυτή.

Μονάδες 20

4. Να σχολιάσετε τους στίχους 53 – 58 του αποσπάσματος 5(22)

Μονάδες 25

5. Να εντοπίσετε τις ομοιότητες ως προς το περιεχόμενο ανάμεσα στα παραπάνω αποσπάσματα από τον «Κρητικό» του Δ. Σολωμού και στο ποίημα «Αναδυομένη» του Άγγελου Σικελιανού

Μονάδες 20

Άγγελος Σικελιανός, Αναδυομένη

Στο ρόδινο μακάριο φως, να με, ανεβαίνω της αυγής,
με σηκωμένα χέρια.

Η θεία γαλήνη με καλεί του πέλαου, έτσι για να βγω
προς τα γαλάζια αιθέρια....

Μα ω οι άξαφνες πνοές της γης, που μες στα στήθια μου χιμάν
κι ακέρια με κλονίζουν!

Ω Δία, το πέλαγο είν' βαρύ, και τα λυτά μου τα μαλλιά
σαν πέτρες με βυθίζουν!

